

**ПЛАН ЗАХОДІВ
ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ
У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ
НА 2015 – 2020 РОКИ**

Пояснювальна записка

Підготовлені Заходи спрямовані на розкриття мети, положень і завдань Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, прийнятої на засіданні Колегії Міністерства освіти і науки України 26 березня 2015 р. Ця Концепція спирається на традиції української державності, національно-визвольної боротьби українського народу, громадянську свідомість, здатність критично і незалежно мислити, бути активним у відстоюванні своєї позиції та готовим до захисту незалежності й територіальної цілісності української держави.

Розробниками пропонується така структура Заходів, що окреслює напрями і шляхи розвитку національно-патріотичного виховання в освітньому просторі України. Вони розташовані за показниками важливості і значущості – від загальнодержавного рівня до структурних складових освітньої системи та їх науково-методичного забезпечення.

Перший розділ – *Удосконалення нормативно-правової бази національно-патріотичного виховання дітей і молоді* – містить у собі елементи управління цим процесом на державному рівні.

Другий розділ – *Взаємодія центральних органів виконавчої влади, установ і організацій з обласними, районними адміністраціями* – включає до заходів національно-патріотичного виховання дітей і молоді широке коло учасників.

Третій розділ – *Створення соціально-педагогічних умов для реалізації національно-патріотичного виховання*. Сюди ввійшли позиції і заходи, які стосуються цілісного підходу до організації і перебігу зазначеного виховання, що включає в себе загальнопедагогічний і середовищний підхід, стосується дітей і молоді, що охоплені освітнім і виховним процесами.

Четвертий розділ – *Зміст і форми національно-патріотичного виховання*. Ця позиція найбільш об’ємна в документі, повно і детально пропонує заходи у всіх структурних складових освітнього, навчально-виховного процесу – від дошкілля до підготовки і перепідготовки учительства.

П’ятий розділ – *Військово-патріотичне виховання дітей і молоді*. У цьому розділі, з огляду на актуальність і важливість теми, розробники вважали за доцільне зібрати і представити цілісно цей аспект національно-патріотичного виховання.

Шостий розділ – *Інформаційно-комунікаційні технології у забезпеченні національно-патріотичного виховання* – розкриває актуальність, значення і можливість ІКТ для організації і проведення визначеного Концепцією напряму виховної діяльності.

Сьомий розділ – *Наукове і навчально-методичне забезпечення* – розкриває, через які наукові і навчально-методичні матеріали, підручники, конференції, круглі столи тощо здійснюватиметься увесь комплекс заходів, пропонованих у попередніх розділах.

Восьмий розділ – *Національно-патріотичне виховання за участю громадських організацій* – підкреслює важливість тісної співпраці з громадським сектором. Така співпраця закладена і в інших розділах цього документа.

Отже, запропонована структура не лише відображає мету і завдання Концепції, а й спирається на структуру побудови навчально-виховного процесу, його змістове наповнення та науково-методичне забезпечення.

<i>№№ з/п</i>	Назва заходу	Термін виконання	Відповідальні за виконання
1.	УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ		
1.1.	Систематизувати нормативно-правову базу навчальних закладів області щодо національно-патріотичного виховання дітей та молоді	IV квартал 2015 р.	Керівники навчальних закладів області
1.2.	Розробити річні та перспективні плани роботи щодо національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2015 – 2020 роки	III квартал 2015 р.	Керівники навчальних закладів області
1.3.	Опрацювати положення дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») та дитячо-юнацького фестивалю мистецтв «Сурми звитяги»	III квартал 2015 р.	Керівники навчальних закладів області
2.	ВЗАЄМОДІЯ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, УСТАНОВ І ОРГАНІЗАЦІЙ З ОБЛАСНИМИ, РАЙОННИМИ АДМІНІСТРАЦІЯМИ		
2.1.	Створити Раду з національно-патріотичного виховання при Департаменті освіти і науки Чернівецької облдержадміністрації	III квартал 2015 р.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації

2.2.	Створити обласний Центр національно-патріотичного виховання дітей та молоді на базі Обласного центру туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді з метою централізації процесу національно-патріотичного виховання в системі освіти	ІІІ квартал 2015 р.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
3.	СТВОРЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ		
3.1.	Популяризувати на конференціях, круглих столах і широко висвітлювати у друкованих засобах, навчально-методичній літературі факти і події, що свідчать про колективну й індивідуальну боротьбу за незалежність України у ХХ столітті, перерахованих у Законі України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» (№ 25-38-1 від 07.04.2015 р.)	Постійно	Департамент освіти і науки, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, керівники навчальних закладів
3.2.	Включити до варіативної складової робочого навчального плану предмет «Громадянська освіта», що найповніше відповідає завданням національно-патріотичного виховання дітей і молоді, поєднує політико-правову, історико-патріотичну, екологічну, культурологічну проблематику. Розробити методичні рекомендації	До 01.06.2016	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, органи управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад
3.3.	Розпочати масове впровадження медіаосвіти в загальноосвітніх навчальних закладах, всебічно використовуючи її можливості для підвищення рівня медійної та інформаційної грамотності, патріотичної	2016-2017 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації,

	свідомості та критичного мислення учнівської молоді		Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
3.4.	Проводити науково-дослідницьку та освітньо-просвітницьку роботу, яка передбачає відновлення історичної пам'яті про тривалі державницькі традиції України (Київська Русь, Велике князівство Литовське, Військо Запорізьке, Гетьманщина, діяльність Українських урядів 1917-1921 років, інші визвольні проекти), включно з проведенням фотовиставок, організацією музейних експозицій, проведенням дискусій, круглих столів із застосуванням регіональних традицій, свідчень усної історії національно-визвольної боротьби українського народу	Постійно	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, органи управління освітою райдержадміністрацій/міських рад
3.5.	Забезпечити проведення тижнів правової освіти та національно-патріотичного виховання, спрямованих на розвиток у дітей та молоді почуття власної гідності, усвідомлення своїх прав і місця у суспільстві, можливості реалізації своїх прав у поєднанні з виконанням обов'язків із застосуванням рекомендацій Українського інституту національної пам'яті та Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області	Жовтень 2015 р. - лютий 2016 р., щороку	Органи управління освітою райдержадміністрацій/міських рад, керівники ЗНЗ, ПТНЗ.
3.6.	Проводити у навчальних закладах спеціальні уроки, конкурси, фестивалі з відзначення Дня української писемності та мови	Щорічно 9 листопада	Керівники навчальних закладів області
3.7.	Започаткувати Всеукраїнський місячник у навчальних закладах у рамках проведення Міжнародного місячника шкільної бібліотеки «Виховуємо громадянина – патріота України»	Щорічно з 2015 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, керівники навчальних закладів

3.8.	Укомплектувати фонди бібліотек навчальних закладів літературою, спрямованою на національно-патріотичне виховання	Постійно	Органи управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад, навчальні заклади
3.09.	Організувати пошукову роботу, залучивши дітей, учнів, студентів та педагогічні колективи до пошуку, охорони, збереження народної культурної спадщини України (пісні, легенди, перекази тощо). Поповнювати матеріалами веб-сайт «Історико-краєзнавчий портрет Чернівецької області»	Постійно	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, керівники навчальних закладів області, Обласний центр туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді
4.	ЗМІСТ І ФОРМИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ		
4.1.	Дошкільна освіта		
4.1.1.	Розробити орієнтовану тематику занять, свят з національно-патріотичного виховання у різних вікових групах ДНЗ	Жовтень 2015 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
4.1.2.	Розробити методичні рекомендації щодо залучення батьків до національно-патріотичного виховання дітей «Батьківська школа»	Листопад 2015 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
4.1.3.	Розробити тематичні плани роботи ДНЗ з організації національно-патріотичного виховання дошкільників за темами: <ul style="list-style-type: none"> • «Мое ім'я»; • «Моя сім'я (сімейні традиції, сімейні реліквії, професії в моїй 	3 01.09.2015 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, органи управління освітою

	<p>родині, світ родинних захоплень, сімейні обов'язки тощо)»;</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Моє місто/село (пейзажі, символи, історичні, культурні і природні пам'ятки, народні промисли)»; • «Моя країна (державні символи, столиця, державні свята; національності, які живуть в Україні, їх національні костюми, пісні і танці, національні страви)» 		райдержадміністрацій/ міських рад, керівникам ДНЗ
4.1.4.	Увести до системи дошкільного виховання (державних та недержавних установ) розвивальні технології та заняття з формування у дитини моральних уподобань і здійснення вчинків, пов'язаних з патріотичною позицією	З 01.09. 2015 р., постійно	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, керівники ДНЗ
4.2.	Початкова школа		
4.2.1.	Переглянути та систематизувати усі навчальні програми початкової школи щодо розширення можливостей формування в учнів патріотичних почуттів, толерантного ставлення до інших народів, які проживають в Україні	До 01.09. 2015 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, органи управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад
4.2.2.	Включити до плану виховної роботи початкової школи: <ul style="list-style-type: none"> • творчі завдання з національно-патріотичної тематики, конкурси; • тематичні виставки дитячої творчості; • міні-проекти за участю батьків: світ професій, сімейні династії, захисники Вітчизни у моїй родині; • шкільні та родинні екологічні проекти 	З 2015/2016 н.р., щорічно	Органи управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад керівники ЗНЗ
4.2.3.	Розробити методичні рекомендації з національно-патріотичного виховання молодших школярів у позаурочній, позакласній і позашкільній роботі, передбачивши теми:	До жовтня 2016 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області,

	<ul style="list-style-type: none"> • «Мій родовід»; • «Моя сім'я в історії рідного міста/села»; • «Моє місто/село в історії моєї країни»; • «Національні традиції»; • «Народні промисли»; • «Національні герої»; • «Моя Батьківщина – Україна (державні символи, державні свята)»; • «Україна на карті світу» 		органи управління освітою райдержадміністрацій/міських рад
4.2.4.	<p>Спланувати та провести виховні години у формі:</p> <ul style="list-style-type: none"> • постановок українських народних та сучасних казок; • зустрічей з волонтерами, учасниками АТО; • майстер-класів за участю дітей та батьків з виготовлення сувенірів для бійців Української армії 	Щороку	Керівники ЗНЗ
4.2.5.	<p>Впровадити виховні проекти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Рідний край, де ми живемо, Україною зовемо» (літературно-музичні композиції за творами українських дитячих письменників і композиторів); • «Я і моя родина – казковий дивосвіт» (літературно-музичні композиції за творами українських дитячих письменників і композиторів); • «Моя маленька батьківщина» (презентація виставки творчих робіт дітей та батьків за творами українських дитячих письменників) 	<p>Вересень 2015 р.</p> <p>Вересень 2016 р.</p> <p>Вересень 2017 р.</p>	Керівники ЗНЗ
4.2.6.	<p>Проводити конкурси дитячої зображувальної творчості «Слава українським військовим», «У світі немає кращої країни, ніж Україна», «Планета дружби»</p> <ul style="list-style-type: none"> • малюнків; 	Постійно	Керівники ЗНЗ

	<ul style="list-style-type: none"> • оберегів, • організувати написання листів бійцям АТО 		
4.2.7.	<p>Прищеплювати любов до української мови через спеціально організовані уроки:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Свято рідної мови», • «Мужай, прекрасна наша мова», • «Шевченківське слово» 	Щорічно Листопад, Лютий, Березень	Керівники ЗНЗ
4.2.8.	Використовувати на заняттях фізичної культури українські народні ігри («Високий дуб», «Чаклун», «Хлібчик» та ін.)	Постійно	Керівники ЗНЗ
4.2.9.	Запровадити цикл бесід, спрямованих на розкриття традицій української культури, ознайомлення дітей з фольклором (традиції, ігри та ін.)	Постійно	Керівники ЗНЗ
4.3.	Основна і старша школа, професійно-технічна освіта		
4.3.1.	При формуванні типових навчальних планів передбачити збільшення кількості годин на вивчення української мови і літератури в школах з національними мовами викладання	2015-2016 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, органи управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад, керівники ЗНЗ
4.3.2.	Удосконалити робочі навчальні програми варіативного складника змісту освіти, зокрема з історії та географії території проживання, українознавства (розвитку народних промислів, літературної і громадської спадщини краю) щодо посилення національно-патріотичного спрямування	2015-2016 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, органи управління

			освітою райдержадміністрацій/ міських рад
4.3.3.	Розробити тематичні виховні години для учнів 5-11 класів «Минуле, теперішнє та майбутнє у вчинках та діяннях українців»	I квартал 2016 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
4.3.4.	Розробити та апробувати тренінгові заняття для учнів 10-11 класів: <ul style="list-style-type: none"> • з підвищення рівня політико-правові свідомості – «Я і моє право»; • з формування навичок самоорганізації – «Самі будуємо своє життя у рідній країні»; • програми проведення класних виховних годин у формі особистісно-рольових ігор: «Комітет з розвитку громадянського суспільства», «Політична карусель», «Громадяни і політики» тощо 	2016-2017 рр.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
4.3.5.	Організувати системну екскурсійну діяльність дітей та учнівської молоді, поїздки-обміни учнівських та студентських груп, відвідування визначних історичних місць та ознайомлення з пам'ятками української історії та культури	2015-2020 рр.	Керівники навчальних закладів області
4.3.6.	Проводити благодійні акції на підтримку Збройних сил України	Постійно	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, органи управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад керівники навчальних закладів області

4.3.7.	Долучатися до акцій для дітей-переселенців із зони АТО та Сходу України	Постійно	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, органи управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад, керівники ЗНЗ, ПТНЗ
4.4.	Позашкільна освіта		
4.4.1.	Скоординувати програми національно-патріотичного виховання дітей і молоді з програмою відродження краєзнавчого руху, які акумулюють надбання країни на місцевому рівні	ІV квартал 2015 р.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, керівники позашкільних навчальних закладів
4.4.2.	Організувати і провести Всеукраїнську туристсько-краєзнавчу експедицію «Моя Батьківщина – Україна»	ІV квартал 2015 р. – І квартал 2016 р.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, органи управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад
4.4.3.	Забезпечити проведення районних етапів Всеукраїнських організаційно-масових заходів патріотичного спрямування за такими напрямками: - <i>еколого-натуралістичний</i> : <ul style="list-style-type: none"> • Всеукраїнський фестиваль «Українська паляниця»; • Всеукраїнський фестиваль «Україна – сад» (1-11 кл.); 	Постійно	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області,

<ul style="list-style-type: none"> • Всеукраїнський конкурс з квітництва і ландшафтного дизайну «Квітуха Україна» (1-11 кл.); • Всеукраїнський юнацький фестиваль «В об'єктиві натураліста» (8-11 кл.); <p><i>- дослідницько-експериментальний:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Всеукраїнська науково-технічна виставка-конкурс молодіжних інноваційних проектів «Майбутнє України» (8-11 кл.); • Міжнародна науково-практична конференція учнів-членів Малої академії наук «Україна – очима молодих» (8-11 кл.). <p><i>- науково-технічний:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Всеукраїнська виставка-конкурс науково-технічної творчості «Наш пошук і творчість – тобі, Україно!» (1-11 кл.); <p><i>- художньо-естетичний:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Всеукраїнський пленер з ужиткового мистецтва «Таланти твої, Україно!» (5-11 кл.); • Всеукраїнська виставка-конкурс декоративно-ужиткового і образотворчого мистецтва «Знай і люби свій край» (5-11 кл.); <p><i>- туристсько-краєзнавчий:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Всеукраїнська краєзнавча конференція учнівської молоді «Мій рідний край, моя земля очима сучасників» (8-11 кл., студенти); • Всеукраїнська історико-краєзнавча конференція учнівської молоді «Пізнай себе, свій рід, свій народ...» (8-11 кл.); • Всеукраїнська історико-географічна експедиція «Історія міст і сіл України» (1-11 кл.); • Всеукраїнська експедиція учнівської та студентської молоді «Моя Батьківщина – Україна» (8-11 кл.); • Всеукраїнський конкурс туристсько-краєзнавчих експедицій «Мій рідний край» (8-11 кл., студенти); • Всеукраїнський збір лідерів учнівського самоврядування загальноосвітніх навчальних закладів України (8-11 кл.) 		<p>органи управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад, керівники ПНЗ</p>
---	--	---

4.5.	Вища освіта		
4.5.1.	Організувати волонтерську роботу студентів ВНЗ з будинками сиріт, інтернатами щодо допомоги в формуванні громадянської свідомості молоді, інтеграції у суспільство	Постійно	Вищі навчальні заклади
4.5.2.	Надавати організаційну та матеріальну підтримку національно-патріотичним заходам органів студентського самоврядування	Постійно	Вищі навчальні заклади
4.5.3.	Започаткувати конкурс курсових робіт та наукових публікацій студентів вищих навчальних закладів з національно-патріотичної тематики	I квартал 2016 р.	Вищі навчальні заклади
4.5.4.	Проводити конкурси студентських есе на тему «Що для мене патріотизм і любов до Батьківщини?»	Щорічно	Вищі навчальні заклади
4.6.	Підготовка і перепідготовка працівників освіти		
4.6.1.	Забезпечити проведення лекцій, тренінгових занять та інших форм роботи з питань виховання громадянина-патріота для педагогічних працівників загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів	3 01.09.2015 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
4.6.2.	Увести до навчальних планів підготовки і перепідготовки педагогів різного профілю навчальні курси «Сучасні методи і технології національно-патріотичного виховання школярів»; «Технології впливу на становлення політико-правової свідомості та громадянської позиції учнів» (для психологів, соціальних педагогів); «Безпека дітей в інформаційному просторі» (для вчителів інформатики)	I квартал 2016 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області

4.6.3.	Організувати експериментальні майданчики з розроблення та апробації навчально-виховних інновацій громадянсько-патріотичного спрямування, передбачивши їх активну міжрегіональну взаємодію, обмін інформацією та досвідом роботи	2016 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
4.6.4.	Запровадити в Інституті післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області спеціальні курси для педагогічних працівників «Українська національна ідентичність», «Розвиток національної свідомості українців як складової багатонаціональної держави в культурологічному аспекті», «Вірність і відданість загальнолюдським цінностям як основа патріотичного виховання»	3 2016 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
4.6.5.	Передбачити у програмах курсової та міжкурсової підготовки педагогічних працівників, керівників навчальних закладів ознайомлення із технологіями роботи з родинами, що передбачає відтворення історії роду на прикладах кожної конкретної сім'ї, із подальшим укладанням на рівні навчального закладу «Історії народу»	IV квартал 2015 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
4.6.6.	Розробити навчальне та науково-методичне забезпечення курсів підвищення кваліфікації керівних, педагогічних кадрів, працівників методичних і психологічних служб системи освіти з питань національно-патріотичного виховання як складової системи підвищення кваліфікації	До 01.01. 2016 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
5.	ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ		
5.1.	Заклади освіти різного рівня		
5.1.1.	Увести до штатних розписів загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів посаду військового керівника (0,5 ставки)	До 1 вересня 2015 р.	Органи управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад, керівники

			ЗНЗ, ПТНЗ
5.1.2.	Доповнити посадову інструкцію військового керівника завданнями патріотичного виховання	До 1 вересня 2015 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, керівники навчальних закладів
5.1.3.	Укомплектувати навчальні заклади (кабінети військової підготовки) засобами і системами захисту (протигази, санітарне обладнання тощо)	ІІІ квартал 2016 р.	Органи управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад, керівники навчальних закладів
5.1.4.	У загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладах: <ul style="list-style-type: none"> • смугу перешкод; • військово-спортивний комплекс 	ІІІ квартал 2016 р.	Керівники ЗНЗ, ПТНЗ
5.1.5.	Побудувати (відновити) в ЗНЗ області стаціонарні тири	До 01.11. 2015 р.	Органи управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад, керівники навчальних закладів
5.1.6.	Обладнати у кожному навчальному закладі приміщення для захисту від військових дій	До 01.01.2015	Органи управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад, керівники ЗНЗ
5.1.7.	Активізувати профорієнтаційну роботу серед старшокласників на подальшу службу в Збройних силах України шляхом проведення тематичних заходів: конкурсів, вікторин, змагань тощо	Упродовж навчального року, щорічно	Керівники навчальних закладів області

5.1.8.	У рамках профорієнтаційної роботи спланувати екскурсії до музеїв військових частин, музеїв бойової слави ЗНЗ, спільні заходи патріотичного спрямування. Проводити просвітницько-роз'яснювальну роботу щодо професій: правознавець, десантник, рятувальник, розвідник, снайпер, поліцейський, прикордонник, радист (1-11 кл.)	3 01.09. 2015 р., постійно	Керівники ЗНЗ
5.1.9.	Налагодити співпрацю з офіцерами військових частин, воїнами АТО та залучати їх до проведення навчальних занять у школах із військової підготовки	3 01.09. 2015 р., постійно	Керівники ЗНЗ
5.1.10.	Забезпечити проведення уроків «Захист Вітчизни», тренувальних зборів юнаків 10 класу ЗНЗ, І курсу ПТНЗ, ВНЗ І-ІІ р.а. на базі військових частин.	3 01.09. 2015 р.	Керівники навчальних закладів області
5.1.11.	Упроваджувати нині діючі навчальні програми із предмета «Захист Вітчизни», увівши нові розділи: <ul style="list-style-type: none"> • національно-патріотичне виховання учнів; • сучасні види озброєнь і захисту; • Україна у військових діях 	3 1 вересня 2015 р.	Органи управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад, керівники ЗНЗ
5.1.12.	Організувати роботу семінару військових керівників і вчителів фізичної культури, а також класних керівників, вихователів ПТНЗ із питань військово-патріотичного виховання учнів	І квартал 2016 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, органи управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад
5.1.13.	Розпочати навчальний рік у ЗНЗ Уроком мужності і милосердя під девізом «Борімося – поборемо!», залучивши до його проведення учасників бойових дій на Сході країни, представників волонтерських організацій, ветеранів минулих воєн, дисидентського руху, активних	Щорічно 1 вересня,	Органи управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад

	учасників Революції Гідності, членів сімей Героїв Небесної Сотні та полеглих бійців АТО		
5.1.14.	<p>Активізувати роботу та організувати проведення з дітьми та учнівською молоддю на рівні закладу, району, міста:</p> <ul style="list-style-type: none"> • безстрокові акції «Ми разом», спрямованих на допомогу пораненим військовим (1-11 кл.); • благодійної акції «З вірою в серці», спрямованої на підтримку захисників нашої країни, їхніх дітей та родин, медичних працівників і волонтерів, які працюють в зоні АТО (1-11 кл., студенти); • мітингу-реквієму на вшанування Героїв Небесної Сотні (1-11 кл, студенти); • зустрічей з воїнами-учасниками АТО «В родинному колі» (1-11 кл.) 	Постійно	Органи управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад, керівники навчальних закладів
5.1.15.	Залучати учнів і студентську молодь до участі у «Вахті пам'яті Небесної сотні»	Постійно	Керівники навчальних закладів
5.1.16.	<p>Проводити тематичні заходи, присвячені героїчним подвигам українських воїнів, боротьбі за територіальну цілісність і незалежність України:</p> <ul style="list-style-type: none"> • до утворення Української Повстанської Армії (14.10.1942 р.); • до дня Соборності України; • до святкування дня Гідності та Свободи 	Щорічно – 14.10 22.01 22.11	Органи управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад, керівники навчальних закладів
5.1.17.	<p>Забезпечити організацію перегляду та обговорення учнями і студентами вітчизняних художніх і документальних фільмів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Між Гітлером і Сталіним. Україна в II Світовій війні», 2002 рік, авт. – Святослав Новицький; 	Упродовж навчального року	Керівники навчальних закладів області

	<ul style="list-style-type: none"> • «Війна – український рахунок», 2002 рік, авт. – Сергій Буковський; • «Війна без переможців» 2003 рік, авт. – Ігор Чижов; • «ОУН-УПА: війна на два фронти», 2006 рік, авт. – Андрій Санченко; • «УПА. Третя сила», 2007 рік, авт. – Сергій Братішко, Віталій Загоруйко; • «1377 спалених заживо», 2009 рік, авт. – Іван Кравчишин; • «Поводир», 2014 рік, авт. – О.Г. Санін тощо 		
5.1.18.	Під час організації і діяльності літніх таборів зосереджувати роботу на заходах з військово-прикладних видів спорту, участі у військово-патріотичній грі «Сокіл» («Джура»)	Червень-серпень, щорічно	Керівники оздоровчих закладів
5.1.19.	Взяти участь у роботі Всеукраїнської науково-практичної конференції з військово-патріотичного виховання	Квітень 2016 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
5.2.	Дитячі та юнацькі організації різного спрямування		
5.2.1.	Сприяти розвитку скаутського руху в області	Постійно	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
5.2.2.	Організувати військово-патріотичну виховну систему «Джура» із залученням ігрових форм: <ul style="list-style-type: none"> - Всеукраїнська дитячо-юнацька гра «Котигорошко» молодшої вікової групи, - Всеукраїнська дитячо-юнацька гра «Джура» середньої вікової групи, - Всеукраїнська дитячо-юнацька гра «Сокіл» старшої вікової групи, 	Постійно	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, Обласний центр туризму,

	<ul style="list-style-type: none"> - Всеукраїнська військово-спортивна гра «Хортинг» для учнів навчальних закладів з посиленою військовою та фізичною підготовкою, - Всеукраїнська військово-спортивна гра «Заграва» для студентської молоді, - Всеукраїнський фізкультурно-патріотичний фестиваль школярів України «Козацький гарт» 		краєзнавства та екскурсій учнівської молоді
5.2.3.	Відзначити у 2017 році 105-у річницю пластового руху в Україні та у 2019 році – 30-у річницю відновлення діяльності Пласту в Україні	II квартал 2016 р.	Органи управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад, керівники навчальних закладів області
6.	ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ		
6.1.	Забезпечити наповнення інформаційного контенту (сайту Департаменту освіти і науки облдержадміністрації, Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, органів управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад) позитивною інформацією щодо привабливості образу України, державних символів, поваги до них, підтримки бажання жити й працювати в Україні, цінності національної спадщини, спрямованих на формування історичної пам'яті	Постійно	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, органи управління освітою райдержадміністрацій/ міських рад
6.2.	Організувати та провести серію вебінарів з патріотичного виховання дітей та молоді, присвячених методиці формування патріотичного виховання в ранньому, дошкільному, молодшому шкільному та підлітковому віці	Щорічно	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області

6.3.	Створити електронні тематичні добірки українських літературних і музичних творів національно-патріотичної тематики для використання у навчальних закладах області	До 31.12. 2015 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
7.	НАУКОВЕ І НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ		
7.1.	Навчально-методичні ресурси (монографії, підручники, навчальні посібники, методичні матеріали)		
7.1.1.	Включити питання патріотичного виховання дітей та молоді до дослідницьких програм, які охоплювали б зміст загальної середньої освіти, включаючи і предмети природничо-математичного циклу	2016-2020 рр.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
7.1.2.	Підготувати курси лекцій та методичні рекомендації для учителів загальноосвітніх шкіл, профтехучилищ, присвячені тривалим державницьким традиціям України (Київська Русь, Велике Князівство Литовське, Військо Запорізьке, Гетьманщина, Українська Народна Республіка, Гетьманат Павла Скоропадського тощо)	IV квартал 2015 р. – I квартал 2016 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
7.1.3.	Висвітлювати на сайтах навчальних закладів досвід регіонального компонента виховання патріотизму, що накопичений у навчальних закладах.	IV квартал 2015 р. – I квартал 2016 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
7.1.4.	Розробити серію методичних рекомендацій: <ul style="list-style-type: none"> • з формування патріотизму як настанови (системи переконань, властивості) особистості дитини; • батькам з організації патріотичного виховання дитини раннього віку; • батькам з організації патріотичного виховання дитини дошкільного віку; 	2015-2017 рр.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області

	<ul style="list-style-type: none"> • батькам з організації патріотичного виховання дитини молодшого шкільного та підліткового віку; • фахівцям розвивальних, корекційно-розвивальних, корекційно-реабілітаційних центрів раннього втручання з організації елементів патріотичного виховання в предметно-практичній діяльності дитини; • з проведення масових заходів (фестивалів, народних свят, конкурсів, присвячених патріотичній тематиці) 		
7.1.5.	Взяти участь у Всеукраїнському конкурсі рукописів методичних рекомендацій та методичних посібників з національно-патріотичного виховання дітей та молоді	IV квартал 2015 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
7.1.6.	Проводити дослідження наукових тем, що стосуються особливостей українського етносу у різних регіонах України	Довготривалий проект	БМАНУМ
7.1.7.	Надавати рекомендаційні бібліографічні списки «Бібліотечка для учителя», присвячені національно-патріотичній тематиці	Щорічно	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
7.1.8.	Підготувати науково-допоміжний бібліографічний покажчик «Національно-патріотичне виховання дітей та молоді»	До 01.01. 2016 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
7.1.9.	Проводити майстер-класи, круглі столи із залученням фахівців-розробників змісту національно-патріотичного виховання, культури, громадських організацій з метою покращення якості проведення позашкільних та позааудиторних виховних заходів класними керівниками, вчителями, шкільною адміністрацією	Постійно	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, органи управління освітою райдержадміністрацій/

			міських рад
7.1.10.	Взяти участь у науково-методичній студії на тему «Виховання моральної самосвідомості – основи патріотизму дітей та учнівської молоді» в рамках VII Міжнародного фестивалю педагогічних інновацій	18-19 вересня 2015 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
7.1.11.	Взяти участь у конференції «Особливості національної ідентифікації дітей та молоді в сучасних соціокультурних умовах»	Листопад-грудень 2015 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
7.1.12.	Організувати і провести круглий стіл із запрошенням психологів та соціальних педагогів закладів освіти щодо розробки та впровадження ефективних моделей національно-патріотичного виховання сучасної молоді	Грудень 2015 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
7.1.13	Взяти участь у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Теоретико-методологічні засади та світоглядні орієнтири національно-патріотичного виховання дітей та молоді»	Квітень-травень 2016 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
7.1.14	Провести круглий стіл «Виховання громадянина-патріота: сучасний український вимір»	2017 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
7.1.15	Організувати педагогічні читання «Неперервна освіта дорослих – фундамент усвідомлення національних цінностей українського народу в умовах глобалізаційних процесів»	2017 р.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
7.1.16.	Організовувати та проводити відкриті уроки в експериментальних загальноосвітніх навчальних закладів з метою виховання національної самосвідомості учнів та відкриті лекції у вищих навчальних закладах з проблем виховання студентів як духовної еліти нації	Постійно	Керівники навчальних закладів області

8.	НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЗА УЧАСТЮ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ		
8.1.	Масові виховні заходи та тренінги, семінари за участю громадських організацій		
8.1.1.	Взяти участь у Всеукраїнському фестивалі мистецтв «Сурми звитяги»	Щорічно	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, органи управління освітою райдержадміністрацій/міських рад
8.1.2.	Співпрацювати з обласними/міськими громадськими організаціями в рамках національно-патріотичного напрямку	Постійно	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, керівники ЗНЗ
8.1.3.	Спільно з громадськими організаціями проводити виставки фото- та архівних документів, що ілюструють становлення та розвиток української держави	Постійно	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, керівники ЗНЗ